

Litvanske umjetnice sa festivalskim odličjem

Litvanskom paviljonu Zlatni lav Bijenala u Veneciji

Eksperimentalni duh i neočekivani pristup

Nagrada za najbolji rad na centralnoj izložbi, koja odgovara na temu „Da živite u zanimljivim vremenima“, pripala je Arturu Džafi iz SAD za film „The White album“

VENECIJA - Zlatnog lava za najbolje nacionalno predstavljanje na 58. Bijenalu savremene umjetnosti u Veneciji osvojio je Litvanski paviljon za izložbu „Sunce i more (Marina)“, čiji su autori Lina Lapelite, Vaiva Grainite i Rugile Barzdziukaite.

Žiri u sastavu Srefani Rozental iz Njemačke (predsjednica), Defne Ajas (Turska/Holandija), Kristina Kolu (Italija), Sunjung Kim (Koreja) i Hamza Volker (SAD) dodijelio je priznanje litvanskim umjetnicima za, kako je obrazloženo, „eksperimentalni duh paviljona i neočekivani pristup nacionalnom predstavljanju“.

Žiri je impresioniran inventivnom upotrebom prostora za prezentaciju brehtovske opere, kao i uključenjem litvanskog paviljona u gradski život Venecije i njenih stanovnika. Izložba „Sunce i more (Marina)“ kritički je prikaz uživanja i opuštenosti u današnjem vremenu, uz pjesmu o životima običnih ljudi koju izvode performer i dobrovoljni učesnici tog performansa/instalacije na otvorenom u Arsenalu.

OSTALI NAGRAĐENI

Specijalno priznanje pripalo je Belgijском paviljonu za postavku „Mondo Cane“, čiji su autori Jos de Grujter i Harald Tis za „alternativni pogled na nedovoljno prepoznate apskete socijalnih veza širom Evrope“.

Zlatnog lava za najbolji rad na centralnoj izložbi, koja odgovara na temu „Da živite u zanimljivim vremenima“, žiri je dodijelio Amerikancu Arturu Džafi za film „The White album“. Ocijenjeno je da je istovremeno riječ o eseju, poemi i portretu, pri čemu umjetnik koristi prisvojene i originalne snimke kako bi razmatrao pitanje rase. Koristeći snimke različitog porijekla kako bi reflektovao pitanje rase, Džafa ukazuje na trenutke nasilja, pružajući ujedno portret svojih prijatelja i porodice, ali i govoreći o kapacitetu ljudi da

vole, istakao je žiri. Džafa učestvuje i u dijelu centralne postavke u Arsenalu, gdje je predstavio seriju skulptura napravljenih od ogromnih traktorskih guma obmotanih lancima (Big Wheel I, II, III), kojima takođe skreće pažnju na položaj afroameričkog stanovništva, odajući im istovremeno i priznanje.

Prilikom dodjele Zlatnog lava Džafa je posebno zahvalio svojoj porodici, zaplakavši uoči dugog aplauza prisutnih na ceremoniji.

Srebrni lav za mladog umjetnika koji obećava, pripao je Harisu Epamimondi, porijeklom sa Kipra, koji živi u Belgiji. Žiri je u njegovom radu konstatao pažljivo kreiran odnos slika, objekata, teksta, formi i boja koje čine sjećanja, istorije i izmišljene veze, pri čemu pokazuje da lično i istorijsko mogu biti povezani u moćnu, ali labavu mrežu višetrukih značenja.

SPECIJALNA PRIZNANJA

Dva specijalna priznanja žiri je dodijelio umjetnici Terezi Margoles iz Meksika i nigerijskoj umjetnici Otobong Nkangi koja živi u Antverpenu. Na predlog kustosa 58. Međunarodne izložbe savremene umjetnosti Ralfa Rugofa, Bord venecijanskog Bijenala na čelu sa direktorom Palom Baratom, Zlatnog lava za životno djelo dodijelio je Džimiju Durhamu (SAD).

Nagrade su uručene preključne na ceremoniji svečanog otvaranja 58. Bijenala savremene umjetnosti, koje će trajati do 24. novembra.

Nacionalnim izložbama na ovogodišnjem Venecijanskom bijenalu zastupljeno je 90 zemalja, među kojima je i Crna Gora koju predstavlja umjetnik Vesko Gagović projektom „Odiseja“. Izložbom „Da živite u zanimljivim vremenima“ umjetnički direktor Ralf Rugof pokušao je da pruži svojevrsni odgovor na brojna pitanja današnjice, opterećene krizama, previranjima, lažnim vijestima i opštom nesigurnošću.

Prirredila: R. M.

Artur Džafa

Riječ više o knjizi „Svadbene pjesme Spiča“ prof. dr Slobodana Jerkova

Važan doprinos etnomuzikologiji

Studija ukazuje na veliku potrebu i značaj očuvanja muzičko folklorne građe Crne Gore kao jednog od najvažnijih aspekata očuvanja specifičnog kulturnog identiteta u dobu globalizacije

PODGORICA - U nizu izdanja Muzičkog centra Crne Gore, među kojima se posebno ističu i etnomuzikološka, nakon „Crnogorskih narodnih pjesama“ prof. dr Slobodana Jerkova (Podgorica, 2015) nedavno je objavljena i nova studija ovog autora pod nazivom „Svadbene pjesme Spiča“. Knjiga je antologijskog karaktera, sa težištem na dragocjenom melografskom materijalu, te je kao takva namijenjena ne samo stručnoj, već i široj javnosti. Iako je sadržajem indikovano osam glavnih djelova, knjiga je koncipirana u pet osnovnih segmenata.

KURIOZITET

Načelno, koristeći „Uvodne napomene“ kao osvrt na autopoetske podatke o istraživanju koje je prethodilo, te i knjizi kao najznačajnijem rezultatu, autor produbljuje diskusiju na neke od glavnih karakteristika antropogeografskog porijekla pjesama koje je marljivo sakupljao u širokom vremenskom razdoblju, te glavnih istorijskih prilika ove kulturalne cjeline. Jerkov je ovom studijom ostavio u nasljeđe dokumentovanu dragocjenu muzičko-folklornu građu, koja je prikupljena u nekoliko navrata, od 1954. do 2017, što predstavlja svojevrsan kuriozitet i u današnjoj etnomuzikološkoj literaturi i njenim istraživačkim praksama. Nadalje, autor izlaže i važne podatke o istorijskim prilikama Spiča i okoline - od rimskog doba, Duklje, Zete, Mletačke republike, te na posljednju perioda Austro-

ugarske monarhije, do Crne Gore modernog doba. Jerkov, takođe, daje naročito dragocjene podatke o etnogenetskim procesima ove oblasti, kao vrlo važne komponente etnomuzikoloških istraživanja i same discipline. Oslanjajući se na prethodna istraživanja Matije M. Vuksanovića s kraja 19. vijeka, kao i akademika Jovana Vukmanovića, autor izlaže i niz važnih podataka o sakupljenoj građi - video zapisima svadbenog obreda, sa naročitim osvrtom na zvučne zapise Nikole Hercigonje, koji se još uvijek nalaze u arhivi Katedre za etnomuzikologiju Fakulteta muzičke umjetnosti u Beogradu, te obuhvatajući i materijale etnomuzikološkinje dr Zlate Marjanović.

ANALIZA

U narednom potpoglavlju „Pjesme i pjevanje“, Jerkov daje komparativni pregled svadbenih pjesama u Spiču.

Međutim, ovom diskusijom autor otvara i analitički dio studije, obrađujući versifikaciju, tonsku građu, kao i melodijski obim pjesama koje je obuhvatio u melografskom prilogu ove studije. Naslojavajući novi nivo promatranja ove lokalne muzičke prakse, u potpoglavlju „Redosljed pjesama na svadbi“ autor promatra i odnos muzike u kontekstu ovog važnog obreda životnog ciklusa, naročito se osvrćući na mjesto i prilike u okviru kojih se formirala data muzička praksa. U poglavlju „Osnovni podaci o porijeklu i snimanju pjesama“, čitalac ima priliku da sagleda vrlo detaljne informacije o sakupljenoj građi: podacima o snimcima, lokalitetima, vremenskom razdoblju, kao i kazivačima i melografima. U kratkom pregledu Jerkov nadalje analizira versifikaciju (poglavlje „Vrste stiha“), pa i glavne specifičnosti muzičkog materijala i tonske strukture (poglavlje „Metro-ritmički tipovi“, „Ljestvični obrasci“ i „Melodijski modeli“), na taj način iznoseći glavne klasičanske postupke i zaključke o prikupljenim pjesmama.

ZNAČAJ

Kao vrsni stručnjak u oblasti etnomuzikologije u Crnoj Gori, Jerkov ovom studijom daje svoj doprinos i regionalnoj folkloristici. Imajući u vidu neprocjenjive materijale koje je dr Jerkov sakupio u tako dugom vremenskom razdoblju - prethodnih šest decenija, njegovi doprinosi dosežu značaj istraživanja njegovih

Stotinu notnih zapisa

Analički dio ove studije prati i najobimnije i impozantno tehnički realizovano poglavlje „Notni zapisi svadbenih pjesama Spiča“, sa čak stotinu prikupljenih i transkribovanih narodnih pjesama koje je poglavito Jerkov sakupio na teritorijama Spiča. Melografski dio ove publikacije sadrži i poglavlje „Tekstovi pjesama“, sa zapisom literarne komponente pjesama u integralnom obliku, praćeno fotografskim materijalom, a naposljetku i „Abecednog registra i rednog broja primjera“.

prethodnika, Ludvika Kube, Miodraga Vasiljevića, Nikole Hercigonje, Dimitrija Golemovića i Zlate Marjanović. Pored evidentnog prirodnog bogatstva u odnosu na druge krajeve Crne Gore, usljed brojnih regionalnih i interkontinentalnih migracija, danas u ovoj oblasti nema većeg broja starijih izlaza. Imajući ovaj podatak u vidu, knjiga „Svadbene pjesme Spiča“ ukazuje na veliku potrebu i značaj očuvanja muzičko folklorne građe Crne Gore kao jednog od najvažnijih aspekata očuvanja specifičnog kulturnog identiteta u dobu globalizacije. Kako to sam autor navodi u zaključnim napomenama, ova publikacija zaista predstavlja „pokušaj da dio njegovog bogatstva ne ostane nepoznat našem i budućem vremenu“.

Rastko JAKOVLJEVIĆ

Reprint knjige don Nika Lukovića predstavljen u Herceg Novom

Pomorska prošlost Boke

HERCEGNOVI - Reprint izdanje knjige don Nika Lukovića „Postanak i razvitak trgovačke mornarice u Boki Kotorskoj“ predstavljeno je u subotu večer u hercegnovskoj galeriji „Josip Bepo Benković“.

Organizator pormocije je NVO „Matica Boke“, čiji je predsjednik UO Željko Komnenović podsjetio da je knjiga koju je objavilo Udruženje Bokelja iz Beograda, nastala na osnovu predavanja poznatog bokeljskog sveštenika na Narodnom univerzitetu u Beogradu, 5. januara 1930.

-Don Niko Luković u knjizi go-

vorio o vremenu kada je u Boki cvjetalo pomorstvo, o vremenu jedrenjaka i parobroda, pomorskim bitkama i likovima znamenitih admirala i kapetana iz Boke, o moreplovcima koji su hrabrošću, pomorskim vještina i znanjem pisali istoriju ovog dijela Mediterana - kazao je Komnenović.

Novinar Siniša Luković istakao je da je don Niko tokom čitavog života i javnog djelovanja iskazivao simpatiju za ideje društvene pravde, jednakosti i bratstva među ljudima, što je, kako je rekao, „mnogo više priličilo kakvom poborniku Komunističke

Sapromocije knjige u galeriji „Josip Bepo Benković“

partije nego uglednom svešteniku“. Život don Nika Lukovića, kako se čulo, obilježio je i neumoran društveni i naučni angažman, ali u žiži njegovog naučnog i istraživačkog rada je bilo pomorstvo. Kustos u penziji Pomorskog muzeja u Kotoru Petar Palavršić naglasio je da je rad „Postanak i

razvitak trgovačke mornarice Boke Kotorske“ pokrenuo mnoga istraživanja koja su dovela do objavljivanja velikog broja naučnih radova o ovoj tematici. U galeriji „Josip Bepo Benković“, u saradnji sa Pomorskim muzejom, upriličena je i izložba slika poznatih bokeljskih kapetana i brodova iz fundusa te ustanove.

Ž.K.